

Brusel 10. června 2022
(OR. en)

10124/22

RECH 369
COMPET 489

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel: Generální sekretariát Rady

Datum: 10. června 2022

Příjemce: Delegace

Č. předchozího
dokumentu: 9517/1/22 REV 1

Předmět: Evropské mise

– závěry Rady (přijaté dne 10. června 2022)

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o evropských misích, které Rada přijala na svém 3877. zasedání konaném dne 10. června 2022.

NÁVRH ZÁVĚRŮ RADY O EVROPSKÝCH MISÍCH

RADA EVROPSKÉ UNIE,

PŘIPOMÍNÁJÍC

- nařízení (EU) 2021/695, kterým se zavádí rámcový program pro výzkum a inovace Horizont Evropa a stanoví pravidla pro účast a šíření výsledků¹, v němž se stanoví zejména charakteristiky evropských misí a určují oblasti, v nichž by mohly být mise zřízeny;
- rozhodnutí Rady (EU) 2021/764 o zavedení zvláštního programu, kterým se provádí rámcový program pro výzkum a inovace Horizont Evropa², v němž je mimo jiné definována úloha výborů pro mise;
- závěry z prosince 2020³ o novém Evropském výzkumném prostoru, v nichž se odkazuje na zásadu směřování, víceúrovňového řízení a zapojení občanů s cílem maximalizovat dopad investic v oblasti výzkumu a inovací;
- závěry ze září 2021⁴ o globálním přístupu k výzkumu a inovacím – Evropská strategie mezinárodní spolupráce v měnícím se světě, v nichž je zdůrazněna potřeba posilovat stávající mnohostranná partnerství a spojení v oblasti výzkumu a inovací;
- doporučení Rady (EU) 2021/2122 o Paktu pro výzkum a inovace v Evropě⁵, v němž jsou vymezeny prioritní oblasti pro společná opatření v Unii, včetně společného řešení výzev spojených s ekologickou a digitální transformací a zvyšování zapojení společnosti do Evropského výzkumného prostoru (EVP);

¹ Úř. věst. L 170, 12.5.2021, s. 1.

² Úř. věst. LI 167, 12.5.2021, s. 1.

³ Dokument 13567/20.

⁴ Dokument 12301/21.

⁵ Úř. věst. L 431, 2.12.2021, s. 1.

- sdělení Evropské komise z prosince 2019 o Zelené dohodě pro Evropu⁶ a sdělení Evropské komise z července 2021 s názvem „Fit for 55“: plnění klimatického cíle EU pro rok 2030 na cestě ke klimatické neutralitě⁷;
- sdělení Evropské komise ze září 2021 o evropských misích⁸, v němž bylo určeno pět evropských misí;
- Agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030, přijatou v roce 2015, která slouží jako zdroj pro navrhování a provádění evropských misí;

I. Zaměřit evropský výzkum a inovace na podporu veřejných politik lépe reagujících na společenské výzvy

1. ZDŮRAZŇUJE, že přístup zaměřený na mise má tyto hlavní rysy:

- nadnárodní, inkluzivní, multidisciplinární a meziodvětvový přístup založený na spolupráci, jehož cílem je zabývat se komplexními společenskými výzvami vypracováním systémového a koordinovaného přístupu v rámci celého hodnotového řetězce na unijní, vnitrostátní, regionální i lokální úrovni prostřednictvím relevantních aktérů, veřejných politik, soukromých iniciativ a nástrojů a programů financování v rámci stanoveného harmonogramu a s měřitelnými cíli;
- prvek směřování, který má zajistit strategické vedení a prioritizaci oblasti výzkumu a inovací a dalších odvětvových investic na evropské, vnitrostátní i regionální úrovni v rámci procesu strategické koordinace mezi oblastí výzkumu a inovací a jinými relevantními oblastmi politiky s cílem dosáhnout účinku na společnost a tvorbu politik prostřednictvím vědy a technologií;
- navrhování, provádění a monitorování probíhající ve spolupráci s veřejnými subjekty, soukromým sektorem a občanskou společností na vnitrostátní, regionální i místní úrovni;

⁶ COM(2019)640 final.

⁷ COM(2021)550 final.

⁸ COM(2021)609 final.

2. PŘIPOMÍNÁ, že výzkum a inovace jsou základem evropských misí a že dosažení jejich cílů vyžaduje krátkodobá, střednědobá i dlouhodobá opatření v rámci všech relevantních odvětvových politik ze strany veřejných subjektů, soukromého sektoru i občanské společnosti, jakož i odpovídající financování; VYZÝVÁ zejména Komisi a členské státy, aby v rámci evropských misí prováděly soudržné veřejné politiky založené na nejnovějším vědeckém a technologickém pokroku, včetně politik, které stimulují poptávku, podporují zhodnocování znalostí a vybízejí ke změně chování;
3. PŘIPOMÍNÁ, že program Horizont Evropa financuje pouze činnosti v oblasti výzkumu a inovací, zatímco další činnosti jsou financovány skrze jednotlivé relevantní programy v rámci dalších odvětvových politik v souladu s platnými pravidly příslušných programů; PŘIPOMÍNÁ, že cílem strategického plánu v rámci programu Horizont Evropa je prosazovat synergie mezi programem Horizont Evropa a dalšími relevantními politikami a programy Unie;
4. PODTRHUJE význam výzkumných infrastruktur pro dosažení cílů evropských misí, zejména prostřednictvím jejich multidisciplinárních výzkumných kapacit, mimo jiné v oblasti sociálních a humanitních věd; ZDŮRAŽŇUJE jejich klíčovou úlohu při rozvoji pokročilých technologií a metodik a jejich vazby na vzdělávání a soukromý sektor; BERE NA VĚDOMÍ význam Evropského strategického fóra pro výzkumné infrastruktury z hlediska směřování strategického rozvoje těchto infrastruktur a podpory jejich příspěvku k provádění evropských misí; PODTRHUJE skutečnost, že k provádění evropských misí mohou přispívat také technologické infrastruktury;
5. DOMNÍVÁ SE, že společenské výzvy, na něž se evropské mise zaměřují, jsou globální povahy; VYBÍZÍ proto Komisi, aby podporovala mezinárodní spolupráci, mimo jiné i prostřednictvím synergií s mezinárodními iniciativami zaměřenými na mise tam, kde to přispívá k dosahování cílů evropských misí, přičemž je současně třeba zajistit dodržování klíčových zásad a hodnot EU a ochranu zájmů EU;

II. Zajištění účinného řízení evropských misí

6. ZDŮRAZŇUJE, že pro úspěch evropských misí je zapotřebí takový model účinného mnohaúrovňového řízení, který zahrnuje relevantní subjekty, veřejné politiky, soukromé iniciativy a nástroje a programy financování; UZNÁVÁ, že tento model řízení musí být upraven podle potřeb jednotlivých evropských misí;
7. DOMNÍVÁ SE, že účinné řízení by mělo být založeno na horizontálním a vertikálním přístupu v souladu s příslušnými povinnostmi; DEFINUJE horizontální řízení jako koordinaci mezi relevantními subjekty, veřejnými politikami, soukromými iniciativami a nástroji a programy financování na téže správní úrovni a vertikální řízení jako koordinaci mezi relevantními subjekty, veřejnými politikami, soukromými iniciativami a nástroji a programy financování napříč různými úrovněmi: evropskou, národní, regionální i místní;

A. Horizontální řízení

8. PŘIPOMÍNÁ, že úspěch evropských misí spočívá v účinných synergiích mezi programem Horizont Evropa, včetně jeho evropských partnerství, a dalšími relevantními programy Unie za účelem zajištění soudržného programování a spolufinancování; VYZÝVÁ Komisi, aby vytvořila a následně zavedla do praxe potřebné podmínky k zajištění doplňkových opatření všech relevantních programů EU, a to jak na úrovni tematického programování, tak na úrovni individuálních projektů; OCENŮJE značné úsilí, které Komise vynaložila, aby na podporu těchto synergií zřídila orgány pro koordinaci mezi svými různými útvary; ZDŮRAZŇUJE, že řízení evropských misí v rámci Komise by mělo odrážet transformační a systémovou povahu evropských misí; VYZÝVÁ Komisi, aby představila podrobný přehled opatření, jež mají být provedena, a jejich odpovídajícího financování zpřístupněného v rámci jiných relevantních politik, programů a iniciativ Unie s cílem zajistit pro každou misi EU soudržné tematické programování a provádění; NALÉHAVĚ Komisi VYZÝVÁ, aby zajistila další významné investice z jiných relevantních programů Unie, které budou úměrné investicím z programu Horizont Evropa na podporu evropských misí;

9. VYZÝVÁ členské státy, aby specifické cíle evropských misí zohledňovaly ve svých vnitrostátních odvětvových programech a politikách, jakož i v programech EU s decentralizovaným řízením; VYZÝVÁ Komisi, aby zavedla nezbytná opatření a správní pokyny na podporu synergií s programy EU s decentralizovaným řízením, zejména s Evropským fondem pro regionální rozvoj (EFRR), Evropským sociálním fondem plus (ESF+), Fondem soudržnosti, Evropským námořním, rybářským a akvakulturním fondem (ENRAF), Fondem pro spravedlivou transformaci, Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV), jakož i s Nástrojem pro oživení a odolnost a vnitrostátními strategickými plány v rámci společné zemědělské politiky (SZP); PŘIPOMÍNÁ význam strategií pro inteligentní specializaci a národních plánů pro oživení a odolnost jakožto užitečných programovacích nástrojů, které mohou přispět k dosažení cílů evropských misí;
10. VYZÝVÁ Komisi, aby posoudila možnost zavedení systému označování pro výzvy k podávání návrhů vyhlášené v rámci unijních programů financování jiných než program Horizont Evropa s cílem mimo jiné usnadnit sestavování portfolií misí, zlepšit viditelnost souvisejících iniciativ a shromažďovat jejich výsledky, a přispívat tak k dosažení cílů evropských misí;
11. BERE NA VĚDOMÍ strategickou úlohu výborů pro mise při vypracovávání poradenství během přípravy a životního cyklu evropských misí; NAVRHUJE, aby s ohledem na meziodvětvovou povahu evropských misí bylo toto poradenství zohledňováno na příslušné politické úrovni Komisi; VYZÝVÁ Komisi, aby o výsledcích práce výborů pro mise podávala pravidelné zprávy programového výboru v rámci programu Horizont Evropa v jeho strategickém složení a informovala jeho příslušná tematická složení; PŘIPOMÍNÁ význam odborných znalostí ohledně zapojení občanů v rámci výborů pro mise;

12. ZDŮRAZŇUJE, že úsilí v oblasti horizontálního řízení by mělo být vyvíjeno také na úrovni členských států; VYBÍZÍ členské státy, aby zřídily odpovídající řídicí struktury, které jejich relevantním subjektům, veřejným politikám, soukromým iniciativám a nástrojům a programům financování umožní podílet se na plnění cílů evropských misí; BERE NA VĚDOMÍ, že mise mají svůj životní cyklus, v jehož rámci se zapojují konkrétní subjekty, politiky a nástroje, které jsou v různých fázích procesu řízení relevantní; ZDŮRAZŇUJE proto, že neexistuje žádný jednotný model řízení a že členské státy mohou zavést takové systémy řízení, které jsou v souladu s jejich vlastními strukturami a potřebami; VYZÝVÁ Komisi, aby aktivně prosazovala a usnadňovala výměnu osvědčených postupů mezi členskými státy, které se týkají vhodných modelů řízení pro evropské mise;

B. Vertikální řízení

13. UZNÁVÁ, že pro úspěch evropských misí má zásadní význam účinná koordinace na evropské, vnitrostátní, regionální a místní úrovni rozhodování; VYZÝVÁ Komisi a členské státy, aby zajistily řádné zapojení těchto úrovní; PŘIPOMÍNÁ, že je důležité zapojovat programový výbor v rámci programu Horizontu Evropa v jeho strategickém složení a jeho příslušných tematických složeních s cílem zohlednit vnitrostátní kontext a příležitosti ke zlepšení souladu s činnostmi v oblasti výzkumu a inovací prováděnými na vnitrostátní úrovni;
14. ZDŮRAZŇUJE, že je třeba analyzovat relevantnost a potenciál unijních, vnitrostátních, regionálních i místních nástrojů a iniciativ, zejména partnerství, a mezivládních nástrojů z hlediska jejich příspěvku k plnění cílů evropských misí; VYZÝVÁ Komisi, aby provedla tento přezkum v úzké spolupráci s dalšími zúčastněnými stranami; VYZÝVÁ členské státy, aby určily vnitrostátní, regionální i místní programy nebo iniciativy, včetně jejich výsledků, které mohou přispět k úspěchu evropských misí; VYZÝVÁ Komisi, aby ve spolupráci s členskými státy stanovila flexibilní metodiku, kterou mohou členské státy a regiony používat při určování takových iniciativ nebo jakéhokoli jiného opatření, které může přispět k úspěchu evropských misí a jejich koordinaci na evropské, vnitrostátní, regionální i místní úrovni;

15. UZNÁVÁ zvláštní úlohu regionálních a místních orgánů při provádění evropských misí; ZDŮRAZŇUJE, že místní a regionální orgány hrají klíčovou úlohu v rámci podpory demonstračních iniciativ zaměřených na testování řešení, včetně vědeckých a technologických řešení, s koncovými uživateli a občany;
16. KONSTATUJE, že znalostní a inovační společenství Evropského inovačního a technologického institutu (EIT) jsou celoevropskými výzkumnými a inovačními ekosystémy, na jejichž půdě se setkává řada různých subjektů, a že tuto dynamiku mohou doplnit také aliance Evropských univerzit, zejména v rámci jejich výzkumného a inovačního rozměru; VYZÝVÁ proto Komisi a členské státy, aby podporovaly nejen soudržnost mezi dosahováním cílů evropských misí a činnostmi EIT a jeho znalostních a inovačních společenství, ale také aktivity vyvíjené aliancemi Evropských univerzit v rámci jejich výzkumného a inovačního rozměru;
17. BERE NA VĚDOMÍ potenciál nástroje „ERA Hub“ posílit kapacitu regionálních výzkumných a inovačních ekosystémů, vytvářet rámcové podmínky pro spolupráci a propojovat tyto ekosystémy na evropské úrovni;

C. Řízení portfolia mise

18. ZDŮRAZŇUJE význam soudržného řízení projektů a akcí financovaných na evropské, vnitrostátní, regionální a místní, jež přispívají k dosahování cílů misí; PŘIPOMÍNÁ, že evropské mise mají být prováděny na základě portfoliového přístupu sestávajícího z koherentního souboru činností; KONSTATUJE, že portfolio mise by mělo odrážet celý hodnotový řetězec, včetně aspektů souvisejících se společenskými a humanitními vědami; PŘIPOMÍNÁ proto význam základního výzkumu při budování portfolia, ale také relevantnost projektů s vysokým inovačním potenciálem a vysokou mírou rizika, například v klíčových a strategických odvětvích pro Unii podporovaných Evropskou radou pro inovace (ERI);

19. ZDŮRAZŇUJE, že je důležité portfolio mise řídit, přičemž je třeba se zasadit o potřebnou flexibilitu při programování, provádění, sestavování portfolio a změně jeho zaměření v průběhu životního cyklu evropské mise; VYZÝVÁ Komisi, aby pravidelně informovala programový výbor v rámci programu Horizont Evropa v jeho strategickém složení o metodách používaných při řízení portfolio mise a o dosaženém pokroku;
20. PŘIPOMÍNÁ, že portfolio mise by mělo zahrnovat činnosti financované na evropské, vnitrostátní, regionální i místní úrovni; VYZÝVÁ Komisi, aby mezi členskými státy rozvíjela a prosazovala výměnu osvědčených postupů ohledně řízení portfolio mise na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU; UZNÁVÁ význam strategických prognostických činností s cílem předvídat a zohlednit během provádění evropských misí vědecké, technologické a společenskopolitické přelomové změny;

III. Zapojení občanů

21. DOMNÍVÁ SE, že společenské, environmentální a ekonomické výzvy lze řešit pouze prostřednictvím posíleného partnerství mezi tvorbou politik, vědou a společností; KONSTATUJE, že pandemie COVID-19 a některé z výzev spojených s ekologickou a ekologické a digitální transformací, k nimž patří změna klimatu nebo výzvy spojené s rozvojem klíčových digitálních technologií, ukázaly, že je důležité prohloubit vztah mezi vědou a společností; ZDŮRAZŇUJE, že je důležité posílit důvěru společnosti ve vědu, podporovat dovednosti v oblasti kritického myšlení založeného na znalostech a bojovat proti šíření pseudověd a dezinformací; UZNÁVÁ, že jedním z prostředků k dosažení tohoto cíle je posílení aktivní úlohy občanů a jejich zapojení v rámci vědy a inovací;
22. VYZDVIHUJE význam zapojení občanů v rámci vědy, jelikož podporuje informovanost a společenské změny, což je v souvislosti s evropskými misemi o to důležitější, neboť jejich konečným cílem je zlepšit životy občanů; ZDŮRAZŇUJE význam aktivního zapojení nedostatečně zastoupených skupin;

23. PŘIPOMÍNÁ, že mají-li být evropské mise v plné míře úspěšné, je třeba, aby k celoevropskému zapojení občanů docházelo již od první fáze určení konkrétních evropských misí a v průběhu jejich plánování, provádění a monitorování; VYZÝVÁ Komisi, aby pro každou misi stanovila plán zapojení veřejnosti a komunikace s ní a posoudila účinnost těchto plánů v průběhu monitorování, hodnocení a přezkumu evropských misí a v rámci navazujících činností; VYZÝVÁ členské státy, aby tyto plány zapojení veřejnosti a komunikace s ní prosazovaly na vnitrostátní, regionální i místní úrovni a aby ve vhodných případech a na bázi dobrovolnosti vypracovaly své vlastní plány zapojení veřejnosti a komunikace s ní přizpůsobené konkrétním okolnostem; VYBÍZÍ Komisi, aby aktivně usnadňovala sdílení osvědčených postupů v oblasti zapojení občanů v rámci evropských misí;
24. PŘIPOMÍNÁ, že vysokoškolské, výzkumné a technologické instituce stojí na rozhraní mezi vědou a společností a aktivně se podílejí na posilování demokratických hodnot a postupů, přípravě studentů k aktivnímu občanství a občanské angažovanosti a stimulování veřejné debaty pomocí vědecky podložených informací; VYBÍZÍ Komisi a členské státy, aby spolupracovaly s vysokoškolskými a výzkumnými institucemi při plnění jejich úlohy možných zprostředkovatelů mezi evropskými občany a evropskými misemi s cílem podpořit společenské změny;

IV. Monitorování, přezkum a hodnocení evropských misí

25. PŘIPOMÍNÁ, že posouzení prvních evropských misí a přezkum oblastí evropských misí má Komise provést nejpozději do 31. prosince 2023 a před přijetím jakéhokoli rozhodnutí o zřízení nových misí nebo o pokračování, ukončení či změně zaměření stávajících evropských misí; DOPORUČUJE, aby nebyly zahájeny žádné nové mise v rámci stávajících oblastí misí a aby nebyly navrhovány žádné nové oblasti mise, dokud nebudou stávající mise kladně vyhodnoceny; VYBÍZÍ Komisi, aby s ohledem na meziodvětvový rozměr evropských misí a jejich dopad na sladění vnitrostátních politik jdoucích nad rámec oblasti výzkumu a inovací informovala Radu o jakémkoli budoucím vývoji v souvislosti s evropskými misemi;

26. ZDŮRAZŇUJE, že při evropských misích by se měl uplatňovat transparentní, genderově citlivý a spolehlivý systém monitorování a hodnocení založený na cílech jednotlivých evropských misí s cílem zohlednit jejich systémový a dynamický rozměr;
27. ZDŮRAZŇUJE, že tento systém monitorování a hodnocení by měl také umožňovat pravidelné posuzování pokroku dosaženého v souvislosti s milníky a cíli jednotlivých projektů a činností přispívajících k evropským misím, aby se zajistil jejich správný průběh a plnění vytyčených cílů;
28. VYZÝVÁ Komisi, aby vypracovala metodiky a postupy pro monitorování a analýzu evropských misí založené mimo jiné na stávajících odborných znalostech, s konkrétními kvantitativními a kvalitativními klíčovými ukazateli výkonnosti přizpůsobenými specifickým přístupům zaměřeným na mise, včetně jeho systémové povahy, a informovala o nich Radu; POUKAZUJE na potenciál využití inovativních metodik, jako jsou metodiky vypracované v souvislosti s indexem OECD týkajícím se lepšího života nebo monitorovacím přehledem uplatňovaným v rámci Zelené dohody pro Evropu; ZDŮRAZŇUJE význam zřízení mechanismu pro posuzování dopadu evropských misí;
29. VYZÝVÁ Komisi, aby Radě předložila opatření na stimulování a rozšíření znalostí získaných v rámci evropských misí v Evropě s cílem zajistit, aby výsledků misí mohly využívat všechny evropské země.
